

RAUTJÄRVEN KUNTA
Asemanseudun luontoselvitys

1	JOHDANTO	1
2	AINEISTO JA MENETELMÄT	1
3	ALUEEN YLEISKUVAUS	1
3.1	Suojelu- ja pohjavesialueet	3
3.2	Uhanalaiset lajit	3
4	MAASTOTYÖN TULOKSET	4
4.1	Pyöriälampi (A) ja Jaakkimajoki (B)	4
4.2	Lähdesuo (C)	5
4.3	Radan varsi (D)	5
4.4	Taipaleenmäki (E)	6
4.5	Taipaleenlahti (F)	6
4.6	Vaaherjoki (G)	7
4.7	Helisevänjoki (H)	8
4.8	Livastinmäki (I)	9
4.9	Tulilamminoja (J)	10
4.10	Mylharju ja Tikharju (K,L)	10
4.11	Kakkolampi-Syväsuo (M)	11
4.12	Konnalampi (N)	11
4.13	Teollisuusalue (O)	12
5	LUONTOTYYPIT	12
5.1	Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit	12
5.2	Vesilain mukaiset luontotyytit	13
5.3	Metsälain mukaiset luontotyytit	13
5.4	Uhanalaiset luontotyytit	13
6	LAJIT	13
6.1	Luontodirektiivin tiukkaa suojelua vaativat lajit	13
6.2	Erityisesti suojeltavat lajit	13
6.3	Rauhoitetut lajit	13
6.4	Uhanalaiset lajit	13
6.5	Suomen vastuulajit	13
6.6	Silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit	14
7	LINNUSTO	14
8	YHTEENVETO JA LISÄSELVITYSTARPEET	14
9	KIRJALLISUUS	15

- Liite 1 Kaava-alueen sijainti
- Liite 2 Luonto- ja maisemakohteet, potentiaaliset tarkastettavat liito-oravakohteet ja potentiaaliset tarkastettavat linnustokohteet.
- Liite 3 Huomionarvoisten lintulajien havainnot

Pöyry Finland Oy

Mika Welling, FM
Ella Kilpeläinen, FM

maastotyöt, raportointi
raportointi

Yhteystiedot:
Pöyry Finland Oy
Itkonniemenkatu 13
70500 KUOPIO
e-mail: etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Rautjärven Asemanseudulla on käynnistynyt v. 2012 vetovoimasuunnitelma-hanke, jonka päämääränä on Asemanseudun vahvistaminen kunnan toisena taajamana. Käsillä olevan luontoselvityksen tarkoituksena on tukea Asemanseudun suunnittelua ja tarjota tietopohjaa muun muassa kaavoitukseen.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Selvitysalueena oli Asemanseudun osayleiskaava-alue (v. 2004) sekä sen pohjoispuolinen Vilmolan alue (kuva 1).

Selvitysalueelle tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastotyöt 14.-17.8.2013. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen tarkoituksena oli löytää alueella sijaitsevat metsälain (10 §), luonnonsuojelulain (29 §) ja vesilain (2:11§) mukaiset arvokkaat elinympäristöt sekä uhanalaiset luontotyypit sekä havainnoida kohteiden kasvillisuutta ajankohdan sallimalla tarkkuudella. Myöhäisen selvitysajankohdan takia esimerkiksi keväällä ja keskikesällä kukkineita putkilokasveja on saattanut jäädä huomaamatta. Maastotöiden lähtökohdaksi valittiin alueen ilmakuva- ja kartta-aineiston perusteella potentiaalisia luontoarvoja omaavia kohteita. Rakennetut tai muuten luonnontilaltaan selvästi muuttuneet alueet (esim. sähkölinjat, hakkuuaukot, radanvarsi) jätettiin kartoittamatta.

Maastotöiden yhteydessä tehtiin samalla havaintoja liito-oravan potentiaalisista elinympäristöistä. Potentiaalisiksi tarkastettaviksi kohteiksi valittiin metsäkuvioita, jotka olivat kooltaan riittävän suuria (> 1,5-2 ha) ja joiden puustossa oli liito-oravalle iältään ja laadultaan sopivaa puustoa eli vähintään varttunutta kuusta, järeitä haapoja ja sekapuuna nuorta koivua ja leppää.

Selvitysalueelta ei ollut tiedossa aikaisempia luontoselvityksiä. Maastotöiden lisäksi selvityksessä käytettiin hyväksi kirjallisuusluettelossa mainittujen lähteiden lisäksi seuraavia aineistoja ja lähteitä:

- Ympäristöhallinnon OIVA-tietojärjestelmä 2013
- Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen uhanalaistiedot 9.8.2013
- Maanmittauslaitos, kartta- ja ortokuva-aineisto 2013
- Paikkatietoikkuna 2013, MVMI-aineisto 2011
- Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen Tiira-havaintotiedot 6.10.2013.

3 ALUEEN YLEISKUVAUS

Asemanseutu sijaitsee Rautjärven kunnassa noin 15 kilometriä Imatran koillispuolella valtatie 6:n varressa. Alue sijoittuu I Salpausselän reunamuodostumalle. Selvitysalue on polveilevaa maastoa korkeussuhteiden vaihdellessa Rautjärven 89,5 mmpy:stä Livastinmäen 125 mmpy:hyn. Alueen eteläosassa sijaitseva Tulilampi on 95,6 m mpy tasolla ja alueen pohjoisosassa sijaitseva Pyöriälampi 99,4 mmpy tasolla. Alueen maaston morfologiassa erottuu selkeänä Taipaleenmäki (120 mmpy) taajaman pohjoispuolella, jonne on sijoitettu myös radiomasto. Itse taajaman alueella korkeuserot ovat vähäiset.

Alue on valtaosaltaan kivennäismaata. Soita on vähän ja ne sijoittuvat lähinnä jokien ja purojen yhteyteen. Vähäiset avosuot on pääosin ojitettu ja nykyisellään puustottuneet. Valtaosa alueesta on metsätyypiltään tuoretta tai lehtomaista kangasta.

Asemanseudun ydinalue junaradan varressa on rakennettua kyläaluetta omakoti- ja rivitaloasutuksineen sekä palvelurakenteineen. Pääosa yhtenäisestä omakotitaloasutuksesta sijoittuu Tulilammen ympäristöön sekä taajamaan tulevan maantien nro 14902 varteen. Rakennetun taajaman välittömään läheisyyteen sijoittuvat omana luonnonympäristönään osaltaan suojelualueeksi perustettu Livastinmäki sekä aluetta halkovat Vaaherjoki, Tulilamminoja sekä Rautjärvestä laskeva Helisevänjoki. Alueen maankäyttö on pääosin metsätaloustalouden painotteista, maanviljelyssä olevaa peltoa on kokonaisuudessaan vähän, pääasiassa Rautjärveen laskevilla rinteillä.

Rautjärven kunnan osayleiskaavoja varten (v. 2004) laaditussa ympäristöselvityksessä Asemanseudun luontoarvoista on todettu seuraavaa:

Kasvillisuus

Metsäkasvillisuus on tavanomaista. Harjuaalueilla kasvaa mäntyvaltaisia kuivia tai karuja (CT-VT) kankaista, moreenimailla tuoreita sekametsiä (MT) ja jokivarsien varjoisilla rinteillä ja painanteissa paikoin kuusikoita. Lehtipuita ja pensaita tavataan runsaana Rautjärven ranta-alueilla ja lukuisilla umpeen kasvaneilla tai -kasvavilla pienillä peltotilkuilla.

*Kirkon kohdalla tien toisella puolella kasvaa umpeenkasvaneella pellolla runsaasti valkovuokkoa (*Anemone nemorosa*), keväisin alue on vuokon kukista valkeana.*

*Vanhasta ja runsaasta asutuksesta johtuen tavataan tien reunoilla runsaasti villiintyneitä koristekasveja mm. pihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*), syreeni (*Syringa vulgaris*) ja siperianhernepensas (*Caragana arborescens*). Yläpappilan pihapiirissä rakennusten länsipuolella kasvaa douglaskuusia (*Pseudotsuga menziesii*).*

Kasvillisuudeltaan ja eliöstöltään erikoislaatuisen elementin muodostavat jokien ja purojen rehevät ranta-alueet.

Eläimistö

*Alueen linnusto on tavanomaista lajistoa. Helisevänjoella talvehtii runsaasti koskikaroja (*Cinclus cinclus*).*

Erytiskohteet

Helisevänjoki edustaa monipuolista pikkujokiluontoa. Kasvillisuus on monimuotoista vaihdellen hitaasti virtaavien kohtien kelluslehtisistä virtapaikkojen sammalten peittämiin kivikoihin. Paikoitellen on reheviä lehtomaisia alueita. Tärkeitä ovat myös Helisevänjokeen laskevien purojen kohdat (Tulilammenoja, Vaaherjoki). Etenkin Tulilammenojan luonnontilainen loppuosa on varsin vaikuttavan näköinen jyrkimmässä kohdassaan. Vaaherjoki laskee rauhallisesti mutkitellen Helisevänjokeen.

Kirkonseudun valkovuokkoesiintymä

Noin hehtaarin kokoinen umpeenkasvanut pelto, jonka puustona on leppä, koivu ja tuomi. Pohjakerroksessa keväällä kukkivat vuokot valkoisenaan. Ylämaan ohella tämä on toinen paikka Etelä-Karjalassa, missä vuokkovyöhyke ulottuu Suomen puolelle.

3.1 Suojelu- ja pohjavesialueet

Selvitysalueelle sijoittuu yksityismaalle perustettu Livastinmäen luonnonsuojelualue (YSA205790). Alueelle sijoittuu kaksi pohjavesialuetta, Viimolan (lk II) ja Tullilammen (lk I) pohjavesialueet (kuva 1).

Kuva 1. Asemanseudulle sijoittuvat suojelu- ja pohjavesialueet. Selvitysalueen rajaus punaisella.

Selvitysalueella POSKI-luokiteltuja kohteita ovat em. pohjavesialueet siten, että Viimolan pohjavesialue on luokiteltu maa-aineksen ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi, Tullilammen pohjoisosa maa-aineksen ottoon soveltumattomaksi alueeksi ja eteläosa maa-ainesten ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi (Kajoniemi ym. 2008).

3.2 Uhanalaiset lajit

Selvitysalueelle sijoittuu yksi tiedossa oleva uhanalaisen lajin esiintymä (Kaakkois-Suomen ELY-keskus 9.8.2013):

Tieteellinen nimi	Suomeksi	valtak.	alueel.	rauh.	dir.	vastuu
<i>Pteromys volans</i>	liito-orava	VU		X	X	X

(valtak. = valtakunnallinen uhanalaisuus, alueel. = alueellinen uhanalaisuus, rauh. = rauhoitettu, dir. = lintudirektiivin liitteen I tai luontodirektiivin liitteen II ja IV laji, vastuu = Suomen kansainvälinen erityisvastuulaji)

Aikaisemmin vaarantuneena (VU) lajina alueelta tiedossa oleva sorjahukankorento (*Li-bellula fulva*) on voimassa olevassa uhanalaisarvioinnissa arvioitu elinvoimaiseksi (LC) lajiksi.

4 MAASTOTYÖN TULOKSET

Maastotöissä havaitut luonto- ja maisemakohteet on esitetty liitteessä 2. Liitteessä on myös kuvioitu selvitettäväksi suositellut potentiaaliset liito-oravakohteet ja linnustoselvityskohteet. Myös Vaaherjoen ja Jaakkimajoen luontokohteiden liito-oravatilanne suositellaan selvitettäväksi.

4.1 Pyöriälampi (A) ja Jaakkimajoki (B)

Pyöriälammen eteläpuolinen kangas on loivaa polveilevaa maastoa (kuva 2). Alue on tuoreen kankaan varttunutta harvennettua kasvatusmännikköä. Kasvillisuudessa yleisimpinä ovat mustikka, metsälauha, kanerva, kangasmaitikka, notkopaikoissa sananjal-ka, kielo, kultapiisku ja lillukka. Männyn aliskasvoksena paikoin runsaasti koivua ja pihlajaa.

- **Luontoarvot:** Pyöriälammen eteläpuolelta ei löydetty luontokohteita.

Kuva 2. Pyöriälammen Ellinharjun kasvatusmännikköä.

Jaakkimajoki on Pyöriälammesta Rautjärveen laskeva noin 1,2 kilometriä pitkä ja noin 1 metriä leveä puro, jonka uomaa on aikanaan osaksi perattu ojaksi. Puronvarsi on lehtomaisen kankaan ja korven mosaiikkia, osaltaan lehtokangaskorpea noin 15 metrin leveydeltä puron molemmin puolin. Ruohovaltaisessa lajistossa yleisinä ovat mm. käenkaali, oravanmarja, metsäimarre, korpi-imarre, vadelma, alvejuuri, lehtokorte, orvokit, mansikka, herukka. Puronvarren puusto koostuu pääosin nuorehkosta lehtipuustosta, jossa on kuitenkin vankkaa tervaleppää. Jokivarren ympärysmetsässä on myös järeää koivua ja haapaa.

- **Luontoarvot:** Jaakkimajoen varsi on osittain metsälain tarkoittama elinympäristö (liite 2, LK1). Jokivarsi on merkitty myös Metsäkeskuksen ympäristötukikoh-teenä. Ruohokangaskorvet on arvioitu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyyppiksi.
- **Lisäselvitystarpeet:** Mikäli Pyöriälammen rantaan ollaan osoittamassa rantara-kentamista, on järven linnusto syytä selvittää (liite 2, Lin 1). Runsaan lehtipuus-ton takia Jaakkimajoen varren linnusto tulisi selvittää erillisellä linnustoselvityk-sellä (Lin2). Järeäpuustoisien haavan takia myös Jaakkimajoen liito-oravatilanne tulisi selvittää.

Kuvat 3 ja 4. Vasemmalla Jaakkimajokivartta, oikealla jokivarren ympärysmetsän järeää haapaa.

Jaakkimajoen alaosassa Purolan alueen kankaat ovat tasalaatuisia harvennettuja kasvatismänniköitä.

4.2 Lähdesuo (C)

Suon itäpuoleinen polveileva kangas on vastikään harvennushakattua varttunutta mäntykuusi –sekametsää, jossa sekapuuna on myös haapaa ja koivua. Alkuperäinen suo on ojituksen seurauksena kuivunutta ja muuttunutta turvekangasta, jossa metsäsammallajisto on jo yleistä. Paikoitellen esiintyy kangaskorpijuotteja. Suon puusto on kuusettumassa, kuusta on jo hieman mäntyä enemmän. Puuston koko on jo uudistuskypsää. Karttaan merkittyä lähdettä ei maastotyössä löydetty, mahdollisesti alueella kulkevien metsäkooneen urien ja hakkuutähteiden takia. Alueen lajistossa ei havaittu lähteisyyttä indikoivia lajeja. Lähdesuo rajautuu länsiosastaan Jaatisenlammesta Rautjärveen laskevaan jokeen, johon suon ojat laskevat.

- **Luontoarvot:** Lähdesuo on menettänyt alkuperäisen luontotyyppinsä. Suolle merkittyä lähdettä ei löytynyt.

Kuva 5. Lähdesuon puustottunutta turvekangasta karttaan merkityn lähteen läheltä.

4.3 Radan varsi (D)

Junaradan varresta tarkastettiin muutamia potentiaalisiksi liito-oravakohteiksi arvioituja metsäkuvioita. Tarkastettaviksi kohteiksi merkittiin kolme kuviota puuston määrän ja laadun ja metsäkuvion koon perusteella (liite 2, kohteet **LO1-3**). Kaikilla kuvioilla puuston pääosan muodostavat vähintään varttunut kuusi. Lisäksi sekapuuna on haaparyhmiä ja muuta liito-oravan ravinnoksi kelpaavaa lehtipuustoa.

Kohteiden liito-oravatilanne tulisi selvittää, mikäli alueelle ollaan osoittamassa rakentamista.

Kuvat 6 ja 7. Vasemmalla radanvarren kuusimetsän haapapuustoa, oikealla varttunutta kuusikkoa.

4.4 Taipaleenmäki (E)

Taipaleenmäki sijoittuu Asemanseudun taajaman pohjoispuolelle lähelle Rautjärven länsirantaa. Mäen koillisrinne on kuusettuvaa uudistuskypsää tuoreen kankaan männysekametsää. Mäen laella koilliseen avautuvan jyrkänteen reunassa on hyväkuntoinen ja siisti laavu (liite 2, V1). Jyrkänteen reunasta on harvennettu lehtipuustoa. Noin 60 metrin päähän laavusta on rakennettu telemasto.

Kuvat 8 ja 9. Vasemmalla Taipaleenmäen päältä avautuva näkymä Rautjärvelle, oikealla jyrkänteen reunalla oleva laavu.

- **Luontoarvot:** Taipaleenmäeltä ei löytynyt luontokohteita. Mäen jyrkänne laskee tielle, eikä ole siten metsälain tarkoittama elinympäristö.
- **Kehittämismahdollisuuksia:** Mäelle rakennettu laavu on erinomaisella paikalla. Laavun käyttöaste ei ole tiedossa, koska laavulla ei ollut vieraskirjaa. Laavulle ei tullut selvästi merkittyä reittiä.

4.5 Taipaleenlahti (F)

Rautjärven Taipaleenlahden rakentamaton ranta-alue sijoittuu järven ja maanteiden nro 14895 ja 3991 väliseen loivaan rinteeseen. Luhdanniityn eteläpuolella oleva rantametsä on harvennettua nuorta, 8-9 -metristä kasvatusmännikköä. Lehtomaisella kankaalla lajistoa ovat metsäimarre, alvejuuri, käenkaali, oravanmarja, talvikki, hiirenporras, vadelma, korpi-imarre sekä erittäin runsaana kasvava lehtopalsami.

Lahden rantakasvillisuudessa vallitsevat jouhisara ja järviruoko. Rantakasvillisuuden runsauden perusteella alue voi olla vesilinnuston pesimäaluetta.

Kuva 10. Taipaleenlahden pohjukan runsasta rantaruovikkoa.

Kuokkakosken luoteispuolisessa tuoreen ja osin lehtomaisen kankaan rantarinteessä on tervaleppää, koivua ja mäntyä järeänä rantapuustona. Puusto on maisemallisesti arvokasta (liite 2, **Ma1**). Rinteen puusto on yleisesti uudistuskypsää mäntyä, aliskoivua ja leppää on harvennettu. Rantarinne on maisemallisesti arvokas myös viereiseltä maantieltä järvelle päin katsottaessa.

Kuvat 11 ja 12. Vasemmalla rannan harvennettua järeäpuustoista männikköä, oikealla rantapuustona olevaa järeää tervaleppää.

- **Luontoarvot:** alueelta ei löydetty luontokohteita.
- **Maisemakohteet:** Rannan järeät tervalepät, koivut ja männyt ovat maisemapuita, jotka tulisi säästää (liite 2, **Ma1**).
- **Lisäselvitystarpeet:** Taipaleenlahden linnusto olisi syytä selvittää (liite 2, **Lin3**). Järven vedenlaatua tai rantavyöhykettä muuttava toiminta voi edellyttää myös EU:n direktiivilajien viitasammakon ja lepakoiden selvittämistä.

4.6

Vaaherjoki (G)

Vaaherjoki laskee Rautjärveen Asemanseudun taajaman pohjoispuolella lähellä koulua, jonka kuntorata ylittää joen kahdesta kohtaa. Joki itsessään on 2-3 metriä leveä kivinen uoma. Jokivarren luonnontilaisiin osa on tyypiltään ruohoista kangaskorpea, jonka lajistossa yleisinä ovat mm. hiirenporras, mesiangervo, käenkaali, oravanmarja, metsä- ja lehtokorte, lillukka, talvikki, sudenmarja, kurjenjalka, ojakellukka, alvejuuri, ruttojuuri, matara, lapasammal sekä pohjakerroksessa yleiset okarahka- ja palmusammal. Puustos-

sa on järeää kuusta, koivua ja tervaleppää ja lisäksi nuorta harmaaleppää, paatsamaa ja tuomea. Lisäksi on jonkin verran haapaa. Lahopuustoa on kohtalaisen paljon.

- **Luontoarvot:** luonnontilaisen kaltaisena purona vesilain mukainen kohde, luonnontilaisen kaltaisena puronvarren ruohokangaskorpena metsälain tarkoittama elinympäristö. Ruohokangaskorpi on Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi (liite 2, LK2). Kohde osaltaan on myös Metsäkeskuksen ympäristökohde.
- **Lisäselvitystarpeet:** jokivarren linnusto olisi syytä selvittää yhdessä Helisevänjokivarren kanssa (liite 2, Lin4). Myös jokivarren liito-oravatilanne on syytä selvittää järeän kuusi- ja haapa- ja leppäpuuston takia.
- **Kehittämismahdollisuuksia:** oivallinen lähiopetuskohde viereisen koulun oppilaille monipuolisen kasvillisuutensa ja luonnontilaisuutensa puolesta. Jokivarsi toimii jo nyt kuntoradan yhteydessä virkistyskohteena. Linnustoselvityksen yhteydessä alueen luontoarvot tarkentuvat mahdolliseen koululaisten opetuskäyttöön.

Kuvat 13 ja 14. Vasemmalla Vaaherjoen varressa kasvavaa järeää tervaleppää, oikealla joen keskiosien lahoppuustoa.

4.7

Helisevänjoki (H)

Helisevänjoki on noin 10 metriä leveä, varsin matala, mutta kohtuullisen kirkasvetinen joki. Joessa kasvillisuutena havaittiin runsaasti ulpukkaa tai lummetta sekä järvikortetta. Jokeen tulee ympäröivistä metsistä vanhoja ojia. Jokivarren puusto on lehtipuuvaltaista. Joessa on rauhallisia suvantokohtia, joissa havaittiin sorsia.

Vedenpuhdistamon pohjoispuolinen kangas Helisevänjoen länsipuolella on laajalti harvennettua uudistuskypsää kasvatuskuusikkoa. Vedenpuhdistamon eteläpuolella Helisevänjoen länsipuoli on soistunutta kangasta noin 50-100 metrin leveydeltä puuston ollessa varttunutta kuusi-mänty –sekametsää. Edelleen länteenpäin kohti Livastinmäkeä puusto vaihtuu uudistuskypsäksi kuusi-mänty –sekametsäksi, jossa on vastikään tehty harvennushakkuita.

Kuva 15 ja 16. Vedenpuhdistamon pohjoispuolista kuusikkoa, oikealla Helisevänjoki.

- **Luontoarvot:** alueelta ei löydetty luontokohteita.
- **Lisäselvitystarpeet:** Järeän kuusipuuston takia alueen liito-oravatilanne on syytä selvittää, mikäli alueelle ollaan osoittamassa rakentamista (liite 2, **LO4 ja LO5**). Helisevänjoenvarren linnusto on syytä selvittää (liite 2, **Lin4**).

4.8

Livastinmäki (I)

Livastinmäelle on perustettu yksityismaalle sijoittuva noin 4 hehtaarin suuruinen suojelualue, joka sijoittuu Asemanseudun taajaman itäpuolelle sen välittömään läheisyyteen. Suojelualueella kulkee retkeilypolkuja ja alueella on runsaasti tuoreita tuulenskaatoja, joista osa vaikeuttaa alueen polkujen käyttöä.

Suojelualueen pohjoispuolisessa rinteessä on jyrkänne, jonka alusmetsä on uudistuskypsää tuoreen ja lehtomaisen kankaan varttunutta kuusi-koivu –sekametsää. Sekapuuna on yleisesti myös Ø 20-40 cm haapaa. Metsän peruskasvilajistoa ovat oravanmarja, käenkaali, mustikka ja runsaana esiintyvä sananjalka.

Kuvat 17 ja 18. Vasemmalla Livastinmäen jyrkänne alusmetsää, oikealla suojelualueen merkkipaalu.

- **Luontoarvot:** alueelta ei löydetty luontokohteita. Rinteen jyrkänne ja sen alusmetsä ei täyttäne metsälain tarkoittaman erityisen tärkeän elinympäristön ominaisuuksia.
- **Lisäselvitystarpeet:** järeän kuusi- ja haapapuuston takia suojelualueen ja sen lähiympäristön liito-oravatilanne on syytä selvittää, mikäli alueelle ollaan osoittamassa rakentamista. (liite 2, **LO5**).

4.9 Tulilamminoja (J)

Tulilamminoja on noin 1 metrin levyinen Tulilammesta Helisevänjokeen laskeva noin 750 metriä pitkä luonnontilainen puro. Purovarresta valtaosa on metsälain kriteerit täyttävää metsää. Ajoittain puren pohjoispuoliset hakkuuaukot tulevat verrattain lähelle puroa. Puren alaosa laskee muutaman metrin jyrkänteessä ennen Helisevänjokea. Täällä ympäröivä puusto on uudistuskypsää osin soistunutta lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jossa lajistona ovat mm. korpikastikka, korpi-imarre, alvejuuri, hiirenporras, metsäimarre, lillukka, mesiangervo, oravanmarja ja käenkaali.

Tulilamminojan keski- ja länsiosassa jokivarsi on luonnontilaista osin lehtomaista kangasta ja osin ruohokangaskorpea, jossa monipuolisena lajistona ovat mm. mesiangervo, alvejuuri, korpi-imarre, orvokit, lillukka, suokeltto, käenkaali, oravanmarja, vadelma, velholehti, mansikka, ojakellukka, kurjenmiekka ja sudenmarja sekä pohjakerroksessa palmusammal ja ruusukesammal. Purovarren puusto on varttunutta ja uudistuskypsää kuusikkoa, terva- ja harmaaleppää, koivua, haapaa ja paatsamaa. Lahopuustoa on kohtalaisesti tuulenkaatoina. Ajoittain puren pohjoispuoliset hakkuuaukot tulevat verrattain lähelle purenvartta. Jokivarressa havaittiin linnuista pyy.

Kuvat 19 ja 20. Vasemmalla Tulilamminoja laskee muutaman metrin jyrkänteensä ennen Helisevänjokea, oikealla puren länsiosaa.

- **Luontoarvot:** Tulilamminoja on vesilain mukainen kohde sekä osaltaan metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Puren varressa on ruohokangaskorpea, joka on Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) arvioitu luontotyyppi (liite2, kohteet LK3 ja LK4).
- **Lisäselvitystarpeet:** jokivarren linnusto olisi syytä selvittää (liite 2, Lin5). Myös jokivarren liito-oravatilanne on syytä selvittää järeän kuusi- ja haapa- ja leppäpuuston takia.

4.10 Mylharju ja Tikharju (K,L)

Mylharjun pohjoispää on kaivettu aikanaan auki maa-ainesten ottoon. Harjun rinteet vaihtelevat nuoresta uudistuskypsään mänty-kuusi –sekametsään ollen pääosin kuusetuvia tuoreita ja kuivahkoja kankaita. Harjun eteläpuolinen suo on ojitettua puustotuttanutta muuttumaa ja kuivahtanutta isovarpurämettä.

Tikharjun päästä on myös otettu vähäisesti maa-aineksia. harjun laki on nuorta kasvatismännikköä. Länsireunassa putoaa jyrkästi suppamaiseen uomaan, jonka rinteet ovat karukkoista jäkäläkangasta.

- **Luontoarvot:** alueilta ei tehty havaintoja luontokohteista.

4.11 Kakkolampi-Syväsuo (M)

Kakkolampi on vesialtaan noin 1,6 hehtaarin kokoinen pieni lampi. Lampi on reunoiltaan laajalti järviruokon valtaamaa luhtanevaa, jossa muuna lajistona ovat pullo- ja jouhisara, kurjenjalka, vaivero, karpalo, suokukka, raate ja jokasuonraikasammal. Luhta vaihtuu kankaiden reunaan isovarpurämeenä. Lammesta itään kohti Syväsuota laskevan ojan varressa on haapaa ympärysmetsien ollessa harvennettuja varttuneita kuusikoita.

Kakkolammelta kohti Syväojaa oleva kangas on harvennettua varttunutta kuusikkoa, jossa sekapuuna myös järeitä $\varnothing > 40$ cm kuusiakin.

- **Luontoarvot:** Luhtarantainen pieni Kakkolampi voidaan katsoa metsälain tarkoittamaksi elinympäristöksi (liite 2, kohde **LK5**).
- **Lisäselvitystarpeet:** Kakkolampi voi olla järviruokoluhtarantoinen hyvä vesilinnuston pesimälampi ja sen linnusto olisi syytä selvittää (liite 2, **Lin6**). Lammesta koilliseen ulottuvassa metsäkuviossa on järeää kuusta ja reunoilla haapaa ja muuta lehtipuustoa. Kuvion liito-oravatilanne olisi syytä selvittää, mikäli alueelle ollaan osoittamassa rakentamista (liite 2, **LO6**).

Kuvat 21 ja 22. Vasemmalla Kakkolampi, oikealla lammen itäpuoleisen kankaan järeää kuusikkoa.

4.12 Konnalampi (N)

Konnalampi on pieni alle hehtaarin suuruinen lampi, jonka itäpuolella on omakotitalo-asutusta. Taloilta tulee lampeen polut ja lammessa on useita laitureita. Lampi toimii asutuksen lähivirkistyskohteena. Lampeen tulee vesiä länsipuoleiselta metsäojitusalueelta ja lammen tulo- ja lähtöpurot on kaivettu ojiksi. Lammen eteläpuoleisessa metsässä kasvaa järeää kuusta ja haapaa.

- **Luontoarvot:** Lammelta ei havaittu luontokohteita. Lampea ei voida pitää metsälain tarkoittamana elinympäristönä lähiasutuksen takia, mutta sitä voidaan pitää arvokkaana lähiluonto- ja virkistyskohteena (liite 2, kohde **LK6**).
- **Lisäselvitystarpeet:** Lammen eteläpuolisen metsäalueen liito-oravatilanne on syytä tarkastaa (liite 2, kohde **LO7**). Liito-oravan reviirejä löydetään usein asutuksen välittömästä läheisyydestäkin, mikäli alueella on soveliaista puustoa tai muuten pesäpaikaksi soveltuva paikka (mm. pihapiirin pönttö).

Kuva 23. Konnalampi toimii lähiasutuksen virkistyskäytössä.

4.13 Teollisuusalue (O)

Pienteollisuusalue sijaitsee radan länsipuolella rajautuen pohjoisosastaan Vaaherjokeen. Teollisuusalueen vieressä on tiedossa oleva liito-oravan reviiri. Reviirin ydinosa on uudistuskypsää tiheähköä kuusi-mänty-koivu –sekametsää, jossa on myös puolenkymmentä $\varnothing > 50$ cm haapaa noin parin aarin alueella. Aliskasvuna on myös nuorta harmaaleppää. Oletetun reviirin koko on noin 1,5 hehtaaria. Reviirin pohjois- ja itäpuolella on tehty vastikään harvennushakkuita. Eteläpuolella metsät ovat laajalti taimikoita ja nuoria kasvatusmänniköitä. Reviirin länsipuolella on tuore hakkuuaukko naapurikunnan puolella.

- **Luontoarvot:** Liito-oravareviiri (liite 2, kohde **LO8**). Liito-orava (*Pteromys volans*) on luonnonsuojelulain 38 §:n (Luonnonsuojelulaki 1096/1996) mukaan rauhoitettu ja Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteissä II ja IV (a) mainittu laji, jonka luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (MMM 2002, Rassi ym. 2001).
- **Lisäselvitystarpeet:** Tiedossa olevan liito-oravareviirin aktiivisuus suositellaan tarkastettavaksi jo keväällä 2014 ja tämän jälkeen vähintään 2-3 vuoden välein. Kartoituksella pystytään toteamaan liito-oravan reviirin todellinen laajuus suhteessa ympäristön käsiteltyihin metsiin. Samalla voidaan selvittää, liikkuuko liito-orava varsinaisen nyt oletetun reviirinsä ulkopuolella. Reviirin raja on esitetty liitekartassa 2 perustuen ainoastaan nyt maastossa todettuun reviirille suotuisaan puustoon.

5 LUONTOTYYPIT

5.1 Luonnonsuojelulain mukaiset luontotypit

Selvitysalueella ei ole tiedossa eikä maastotöiden yhteydessä löydetty luonnonsuojelulain (LSL 29§) nojalla suojeltuja luontotyyppejä.

5.2 Vesilain mukaiset luontotyytit

Selvitysalueella ei ole tiedossa eikä maastotöiden yhteydessä löydetty vesilain (2:11§) mukaisiin vesiluonnon suojelutyyppeihin kuuluvia kohteita. Tulilamminoja ja Vaaherjoki ovat vesilain tarkoittamia luonnontilaisia purouomia (VesiL 3:2§).

5.3 Metsälain mukaiset luontotyytit

Metsälain tarkoittamaksi elinympäristöksi arvioitiin Jaakkimajoen, Tulilamminojan sekä Vaaherjoen puronvarret sekä Kakkolammen luhtarantainen lampi.

5.4 Uhanalaiset luontotyytit

Uhanalaisia luontotyyppejä selvitysalueella ovat Jaakkimajoen, Vaaherjoen ja Tulilamminojan ruohokangaskorvet. Luontotyyppi on Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen (EN).

6 LAJIT

6.1 Luontodirektiivin tiukkaa suojelua vaativat lajit

Selvitysalueella on yksi tiedossa oleva liito-oravan reviiri. Liito-orava on Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteissä II ja IV (a) mainittu laji, jonka luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

6.2 Erityisesti suojeltavat lajit

Selvitysalueella ei tiedetä esiintyvän eikä maastokäynnillä havaittu erityisesti suojeltavia lajeja.

6.3 Rauhoitetut lajit

Selvitysalueella on yksi tiedossa oleva liito-oravan reviiri. Liito-orava on rauhoitettu luonnonsuojelulailla.

6.4 Uhanalaiset lajit

Selvitysalueella on yksi tiedossa oleva liito-oravan reviiri. Liito-orava on arvioitu Suomessa vaarantuneeksi (VU) lajiksi.

6.5 Suomen vastuulajit

Selvitysalueella on yksi tiedossa oleva liito-oravan reviiri. Suomella on kansainvälinen vastuu tiettyjen lajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee lähinnä, että lajin seurantaa ja tutkimusta on tehostettava ja että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

6.6 Silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit

Selvitysalueella ei tiedetä esiintyvän eikä maastokäynnillä havaittu silmälläpidettäviä tai alueellisesti uhanalaisia lajeja.

7 LINNUSTO

Alueen linnustosta pyydettiin olemassa olevat havaintotiedot Etelä-Karjalan lintutieteelliseltä yhdistykseltä (6.10.2013). Huomionarvoisten lintulajien eli uhanalaisten, erityisesti suojeltavien tai Suomen vastuulajien havaintotiedot on esitetty liitteessä 3 ja taulukossa 1. Havainnot ovat pääosin tehty teiden varsilta, jolloin sijaintitiedot eivät merkitse lajin todellisen reviirin sijaintia. Huomionarvoisimpia lajihavaintoja ovat Vaaherjoen varressa esiintyvä koskikara sekä kirkon alueelta oleva valkoselkätikkahavainto.

Alueen linnustotietoja on syytä päivittää alueen mahdollisen yleiskaavoituksen tai ranta-asemakaavoituksen yhteydessä. Erityisesti rantarakentamisen yhteydessä on syytä selvittää järvien vesilinnuston pesimäalueet. Myös alueen valkoselkätikkatilanne on syytä selvittää, vaikkakaan luontoselvityksen yhteydessä ei tullut esille lajille tunnusomaisia vanhojen koivikoiden elinympäristöjä.

Taulukko 1. Asemanseudun selvitysalueella havaitut huomionarvoiset lajit (lähde: Etelä-Karjalan lintutieteellinen yhdistys 6.10.2013). EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, Erit.suojeltu = luonnonsuojeluasetuksessa erityisesti suojeltu laji, Vastuu = Suomen vastuulaji, Lintudir. laji = EU:n lintudirektiivin liitteen I laji.

Laji	Uhanalaisuus	Erit. suojeltu	Vastuu	Lintudir.laji
hiirihaukka	VU			
koskikara	VU			
valkoselkätikka	EN	X		X
laulujoutsen			X	X
metso	NT		X	X
varpuspöllö			X	X
mehiläishaukka	VU			X
merikotka	VU	X		X
turkinkyyhky	VU			
sirittäjä	NT			
pikkukäpylintu / isokäpylintu			X	

8 YHTEENVETO JA LISÄSELVITYSTARPEET

Asemanseudun ja sen pohjoispuolisen Vilmolan alueen merkittävimmät luontokohteet painottuvat alueen reheviin jokivarsiin ja pienten lampien ympäristöön sekä Livastinmäen suojelualueelle. Alueen metsät ovat harvennettuja varttuneita kasvatusmänniköitä ja –kuusikoita. Alueelta ei löydetty luonnontilaisia avosoita.

Käsillä oleva luontoselvitys on tehty tausta-aineistoksi alueen kehittämisen yleissuunnittelua varten. Selvitys ei ole kuitenkaan riittävä alueen oikeusvaikutteiselle maankäytön suunnittelulle, vaan sitä tulee täydentää vähintään raportissa esille tuoduilla linnusto- ja liito-oravaselvityksillä. Tällöin saadaan riittävä varmuus alueen luontoarvoista lainmuokaiselle kaavoitukselle. Rautjärven Taipaleenlahden sekä alueen pienvesien (mm. Kakkolampi, Konnalampi) vedenlaatua tai rantavyöhykettä muuttava toiminta voi edellyttää myös viitasammakko- ja lepakkoselvitysten tekemistä.

Alueelta rekisterissä oleva liito-oravahavainto on vuodelta 2009. Havaintoa voidaan pitää jo vanhana ja reviirin aktiivisuus tulee tarkastaa mahdollisimman pian sekä tämän jälkeen vähintään 2-3 vuoden välein. Tämä koskee myös alueelta mahdollisesti myöhemmin löydettyjä reviirejä.

Alueen linnustotiedot ovat paria lajia lukuun ottamatta yksittäisiä havaintoja, joiden perusteella ei voida päätellä huomionarvoisten lintulajien elinympäristöjä. Linnustotietoja tulee täydentää yleiskaavoituksen yhteydessä ja erityisesti Asemanseudun mahdollisen rantarakentamisen yhteydessä.

9

KIRJALLISUUS

Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Bendiksen, K. ja Rönkä, A. 1992: Suokasviopas. Oulanka reports 11. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Huttunen, A. ja Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Kajoniemi Mikko, Anu Eskelinen, Katriina Keskitalo, Raimo Rajamäki, Heidi Rautanen, Lauri Sahala, Eerikki Sääksniemi, Jukka Timperi, Jyrki Tossavainen, Pekka Vallius ja Jouko Vuokko (2008). Pohjvesiensuojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen – Etelä-Karjalan loppuraportti. Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2, 2008.

Laine, J. ja Vasander, H. 2005: Suotyypit ja niiden tunnistaminen. Metsäkustannus Oy. Hämeenlinna.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Raunio, A., Schulman, A. ja Kontula, T. (toim.). 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264+572 s.